

Svmma Juris Canonici

Comprehensa Tribus Partibus In Qva Distincte Et Svccincte Explicantur,
quæ ad personas, negotia, & iudicia Ecclesiastica ex Canonum præscripto,
pertinent

Sive Antinomia Ivris Pontificii Et Cæsarei - per CCL. Differentias plurium
Doctorum auctoritate probatas, singulari studio in certas classes reducta,
discussa, & explicata

Strein, Johann

Coloniæ Agrippinæ, 1658

CLXXVII. Differentia 2. Secundùm leges femina non potest esse arbitra.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-61864](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-61864)

*Auth. vt differentes iudices. §. Si vero con-
tingit coll. 9. Item & delegatus. c. Litteras.
De presumpt. c. nisi. de prebend.*

A legibus verò id minimè recipi vide-
tur Nam in citato §. legimus. Si quis
iudex sit, arbitrium recipere eius rei,
de qua Iudex est, inque se compromitti
iubere prohibetur lege Iulia: & si sen-
tentiam dixerit, non est danda pœnæ

persecutio. Verùm rectè aduertit *Glossa*,
aliud non præcipi, quàm ne Iudex offe-
rat se, aut iubeat partibus, ut in se com-
promittant. Quòd si veritati & æquita-
ti consonum est, inter sacras, & profa-
nas leges, quod hanc materiam atinet,
nulla discrepantia erit, quemadmodum
Valensis quoq; notavit l. 1. tit. 43. §. 3.

CLXXVII.

DIFFERENTIA 2.

Secundùm leges femina non potest esse arbitra. *l. Pedius. 7. ff. De arb.
l. fin. C. cod. secundùm Canones verò nosse potest. c. Dilecti filii.
De arb. Io. Bapt. à S. Blasio 95. Galvanus 54.*

PRO excludendo ab arbitrijs feminas
non nisi negativum argumentum *l.
Pedius*. Suppeditat. At in *l. fin. C.* expri-
mitur. Sancimus, ait *Iustinianus impera-
tor*, mulieres suæ pudicitia memores, &
operum, quæ eis natura permisit, & à
quibus eas iussit abstinere, licet summæ
atque optimæ opinionis constitutæ in se
arbitrium susceperint, vel si fuerint pa-
tronæ, etiam si inter libertos suam inter-
posuerint audientiam, ab omni judiciali
agmine separari, ut ex earum electione
nulla pœna, nulla pacti exceptio adver-
sum iustos earum contemptores habeat-
ur. Ante quam constitutionem *Cuias
obs. 22.* existimat mulieribus inte-
græ famæ id licuisse. Nam & *Alcinoi u-
xor* apud *Homerum* dicitur inter viros li-
tes disceptrasse, & moribus Gallia mul-
lier inter beneficiarios, & subditos suos
ordinariam iurisdictionem habere po-
test: qui mores confirmantur in *c. Dile-*

cti. De arb. ubi *Innocentius III.* Iuris civi-
lis definitionem, & simul Francorum
consuetudinem, quæ feminis iurisdic-
tionem permittit, allegans, iubet arbitrium
servari, quod Regina Francia promulgat-
rat. Ex quo *Glossa* infert, clericos de tem-
poralibus compromittere posse in mu-
lierem alias de consuetudine iudicantem,
Nam consuetudo dat iurisdictionem
personæ, quæ alias ad iudicium inhabilis
est. *c. Cùm contingat. De foro compet. c. Di-
lecti. De arb. l. 1. & l. fin. De emancip. li-
ber. l. 2. C. Quæ sit longa consuetudo. Van-
tius quoque Tract. De nullitatibus. §. Ex de-
fectu iurisd. de leg. n. 72.* fatetur aliquan-
do dispensativè causas spirituales mulie-
ribus demandatas esse, prout legitur in
*c. Mariam 2. Q. 5 & per Gloss. in c. 1. v.
Mulieres. I 5. Q. 1. & in c. Dilecti. de arb.
Barol. in l. un. C. De mulieribus.* Addit iu-
re hæreditario feminas succedere posse
in iurisdictione, illamque per se ipsas ex-
ercere

ercere, sicuti de *Toanna Regina* referunt *Ostiens. Imola & Panorm.* attestantes eandem sepe visam in solio regio sedentem, & capitales sententias ferentem. Et cui non cognita est *Elisabetha* in regno Angliæ tranquilla, & diuturna gubernatio? annis propè 44. temporalem simul, & spirituales supremam iurisdictionem ut error suaserat, exercuit viri expertis cum magna Regum, Principum, ac populorum admiratione. Gallorum consuetudo mortuis Regibus potestatem matri in pupillos regni hæredes, & subditos permittit, ut supra indicavimus. Quod ra-

men, ut contra lucem, & evidentiam neget. *Connanus l. 1. Comment. Iuris civilis. c. 8.* Nulla gens, inquit, minus passa est feminarum imperium, cum lex Saliorum, id est, Francorum eas regni successione excludat. Vnde videmus reginas viro mortuo redigi ferè in ordinem sic, ut ne unquam quidem regni dignitatis obtineant. Neque mulieres, quamvis feudis succedant, iurisdictionem, quam suo iure habent exercere per se, aut in iudiciis affidere possunt. Ita ille cui collyrium magis, quam vituperium profuerit, v. supra Differ. CLXXIV.

CLXXVIII.

DIFFERENTIA 3.

Secundum leges arbitri, qui cognovit de causa suspicionis, illam probatam cognoscit etiam de principali. *l. fin. C. de iudic.* Non ita secundum *Canones. c. Suspicionis 39. De off. iudicis delegati. c. Cum dilectus.*

De arb. Galvanus 48.

Casum finge. Reus N. coram iudice constitutus iustam suspicionis causam attulit, seque in arbitrorum electionem consentire professus est. Electi igitur arbitri sunt, quæritur, a quo terminus, intra quem suspicionis causa finiatur, præscribendus sit, iudice recusato, an arbitris electis? Respondet *Greg. XI.* non a iudice, sed arbitris terminum assignandum esse. Coram illis enim facienda probatio est, omniaque ad eum articulum spectantia ad ipsos pertinent. Iudici tamen arbitros, ut conveniant in unam sententiam, vel tertium concorditer advocent, cum quo duo, vel alter illorum id faciat, cogere potest, ne huiusmodi

mora principale negotium plus debito prorogetur. Vnde patet. Iudici reservari causam principalem: arbitros vero, ultra commissum se non extendere, ut in *c. Dilectus. De arb.* manifestè dicitur. Arbitri iudicare non valent, nisi de his tantum, super quibus in eos extiterit compromissum.

11. jus civile quod attinet, contrarium sequitur ut post alios testatur *Andr. Gaill l. 1. observ. 33. n. 15.* Arbitri, inquit, a partibus electi secundum jus civile omissio articulo suspicionis in causa principali cognoscunt, quia cum causa libello non sit inferenda, nec per consequens probanda est *l. fin. C. de iudic.*

Antinomia

Bb

Canoni.